

Comentariul poeziei Graiul neamului scrisa de George Cosbuc - a treia parte

Poezia la care ne-am referit nu este o capodopera. Parerea noastra este ca " Graiul neamului" se inscrie in seria creatiilor cosbuciene cu finalitate nemijlocit didactica. Mesajul poeziei este transmis printr-un limbaj extrem de simplu (nu foloseste nici un neologism) , Cosbuc bun cunoscator al graiului parintilor sai , dovedindu-si ingeniozitatea in utilizarea unor expresii si locutiuni populare, in deplina concordanta cu continutul de idei si sentimente incorporate intr-o creatie destinata tuturor vorbitorilor limbii romane. Iata cateva dintre cele mai sugestive: " sa nu ne vremiuasca traiul" ; " cu arma-n miini au stat" ; " stam si noi la panda"; " dusmanii cata"; "trec cu vifor anii / Ispitind puterea ta", s. a Cosbuc nu este un calofil. Clasicele figuri de stil nu populeaza versurile poeziei. exceptie facand hiperbolele : " munti de oase" si "de singe riuri rosii" care sugereaza proportiile tributului platit de eroicul nostru popor in luptele grele duse impotriva armatelor dusmane, adevarate forte stihiale(" potop" si " furtuna") , pentru pastrarea graiului si a fiintei nationale. Exegetii poeziei lui Cosbuc au relevat in demersul lor critic constanta exemplaritate de ordin tehnic, mestesugaresc, care, nu o data, acopera carente in ordinea liricului , a creativitatii de " tip reprezentarii" . Indubitabil, Cosbuc versifica ireprosabil.

O particularitate definitorie a poeziei la care ne referim este perfectiunea prozodica . Remarcam inventivitatea inepuizabila a lui Cosbuc in ordonarea strofelor, in imbinarea neasteptata a diversilor metri, in crearea muzicalitatii silabice. Cosbuc izbuteste sa adapteze perfect ritmul vorbirii ritmului sufletesc, astfel incat accentul frazei sa coincida cu acela al cugetarii si emotiei. Fiecare dintre cele patru strofe, care alcatuiesc poezia "Graiul neamului" se incheie cu un pseudorefren din 3 silabe (Sa-l/ la/ sam).

Versul scurt, care cuprinde, succesiv, verbul a da la timpul trecut ("nu l-au dat") ,la prezent ("cum sa-l dam ?") si la viitor ("Nu-l vor da"), potenteaza ideea cardinala a poeziei: pastrarea si apararea, cu orice pret, a graiului romanesc. Masura versurilor este de 8 si 7 silabe (al doilea vers din fiecare octava). Ritmul este trohaic, iar rima este complexa (primul vers rimeaza cu al patrulea , al doilea cu al optulea, al treilea cu al cincilea si al saselea cu al saptelea).

Ritmul sonor si formal se completeaza fericit cu cel de natura sintactica . Rima feminina alterneaza cu cea masculina , imprimand versurilor tonalitatea predominant afectiva si energica , mobilizatoare . La dinamismul poemului concura si cuvintele din rima (14 substantive - in majoritate cu iz arhaic si valoare afectiva si 12 verbe - majoritatea exprimand actiuni).

S-a observat ca ultima strofa a poeziei "Doina" - compusa de Eminescu - pare a fi o varianta melodica a poeziei " Graiul neamului". Cert este ca, cele doua poezii aduc impreuna textul si melodia, graiul strabun si cantecele lui, intr-o partitura unica.